Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
JEAN RICHARD DE LA TOUR
prednesené 6. marca 2025 [1]

Vec C-549/23

American Express Europe SA,
American Express Carte France SA,
Visa Europe Ltd,
MasterCard Europe SA,
Autorita Consument en Markt,
Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV
za účasti:
International Card Services BV

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal College van Beroep voor het bedrijfsleven (Odvolací súd pre správne spory v hospodárskych veciach, Holandsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Platobné služby na vnútornom trhu – Nariadenie (EÚ) 2015/751 – Výmenný poplatok za platobné transakcie viazané na kartu – Strop výšky týchto poplatkov – Odmeny prijaté partnerom v rámci spoločného označovania od kartovej schémy – Uplatnenie uvedeného stropu na tieto odmeny – Odpočítanie poplatku účtovaného obchodníkovi – Odpočítanie hodnoty plnení partnerom v rámci spoločného označovania“

I. Úvod

1. V eurozóne sa v druhom polroku 2023 realizovalo 56 % bezhotovostných platieb platobnou kartou v priemernej výške približne 40 eur na transakciu. [2]

2. Hospodárska súťaž v oblasti platobných kariet prebieha medzi dvoma obchodnými modelmi. Na jednej strane na trhu výrazne prevládajú štvorstranné kartové schémy. [3] Tento systém zahŕňa držiteľa platobnej karty (1), ktorý platí poplatok finančnej inštitúcii (2), ktorá túto kartu vydáva (ďalej len „vydavateľ“), a obchodníka (3), u ktorého sa platí kartou a ktorý platí poplatok za službu finančnej inštitúcii (4), ktorá poskytuje obchodníkovi prostriedky [4] na prijímanie platieb kartou

[1] Jazyk prednesu: francúzština.

[2] Pozri tlačovú správu Európskej centrálnej banky (ECB) z 25. júla 2024 o štatistike platieb v druhom polroku 2023, dostupnú na internetovej adrese: https://www.ecb.europa.eu/press/stats/paysec/html/ecb.pis2023_1~10a5662f81.sk.html. Pozri tiež prílohu k tejto správe.

[3] Pozri osobitnú správu 01/2025 Európskeho dvora audítorov, Digitálne platby v EÚ – Napriek pretrvávajúcim nedostatkom sa stali bezpečnejšími, rýchlejšími a lacnejšími, ktorá je dostupná na tejto internetovej adrese: https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2025-01/SR-2025-01_SK.pdf, bod 7 (s. 9).

[4] Elektronický platobný terminál alebo riešenie pre platby kartou na internete alebo prostredníctvom mobilného telefónu.

(ďalej len „prijímateľ“). Uvedený systém dopĺňa kartová schéma, akou je MasterCard alebo Visa, ktorá za poplatok vykonáva zúčtovanie transakcií medzi vydavateľmi a dotknutými prijímateľmi. Ako kompenzáciu za to, že vydavateľ znáša viac nákladov a rizík (najmä poistenie a náhrady v prípade podvodov alebo nezaplatených platieb, okamžitá platba, aj keď je platba držiteľa karty odložená) ako prijímateľ (poskytovanie platobných riešení), zaplatí vydavateľovi výmenný poplatok, ktorý je predmetom nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/751 z 29. apríla 2015 o výmenných poplatkoch za platobné transakcie viazané na kartu [5].

3. Na druhej strane existujú trojstranné kartové schémy zahŕňajúce držiteľa karty, obchodníka a kartovú schému prijímateľ-vydavateľ, keďže v sebe spája dve funkcie. V dôsledku toho nepodliehajú právnej úprave výmenného poplatku. American Express je súčasťou takýchto trojstranných kartových schém.

4. Na základe týchto trojstranných kartových schém sa vyvinuli obchodné modely, v ktorých okrem troch účastníkov, ktorých som citoval vyššie, pôsobia aj tretie osoby, ako je napríklad poskytovateľ platobnej služby s povolením, partner v rámci spoločného označovania alebo agent. V prípade týchto variantov trojstranných kartových schém, ktoré zahŕňajú zmluvnú situáciu predloženú Súdnemu dvoru, sa v nariadení 2015/751 stanovuje, že ich treba považovať za štvorstranné kartové schémy.

5. Tento návrh na začatie prejudiciálneho konania poskytne Súdnemu dvoru možnosť objasniť spôsob, akým sa má konkrétne uplatniť toto zrovnoprávnenie, stanovené nariadením 2015/751, štvorstranných kartových schém na jednej strane a trojstranných kartových schém s rozšírením o spoločné označovanie na druhej strane, najmä pokiaľ ide o obmedzenie výšky výmenného poplatku.

6. Súdny dvor už totiž mal príležitosť rozhodnúť, že na to, aby trojstranná kartová schéma, s ktorou partner uzavrel dohodu, bola považovaná za štvorstrannú kartovú schému, nebolo potrebné, aby partner v rámci spoločného označovania konal ako vydavateľ v zmysle článku 2 bodu 2 nariadenia 2015/751. [6] Prejednávaná vec umožní objasniť, ako sa pravidlá stanovené na určenie stropu výmenného poplatku v štvorstrannej schéme uplatňujú na trojstrannú schému s rozšírením o spoločné označovanie.

7. Navrhnem, aby Súdny dvor odpovedal na otázky, ktoré položil College van Beroep voor het bedrijfsleven (Odvolací súd pre správne spory v hospodárskych veciach, Holandsko), s prihliadnutím na ciele nariadenia 2015/751, a to dosiahnuť jednotné uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže na výmenné poplatky, zlepšiť fungovanie vnútorného trhu a znížiť náklady spotrebiteľov na platobné transakcie s platobnou kartou.

II. Právo Únie

8. Odôvodnenia 10, 28, 29, 31 a 32 nariadenia 2015/751 stanovujú:

„(10) Výmenné poplatky sa zvyčajne uplatňujú medzi poskytovateľmi platobných služieb prijímajúcimi kartu a poskytovateľmi platobných služieb vydávajúcimi kartu v rámci určitej kartovej schémy. Výmenné poplatky sú hlavnou súčasťou poplatkov, ktoré prijímajúci poskytovatelia platobných služieb účtujú obchodníkom za každú transakciu viazanú na

[5] Ú. v. EÚ L 123, 2015, s. 1.

[6] Pozri rozsudok zo 7. februára 2018, American Express (C-304/16, EU:C:2018:66).

kartu. Obchodníci následne uvedené náklady na karty zahŕňajú, rovnako ako všetky svoje iné náklady, do celkových cien tovaru a služieb. Hospodárska súťaž medzi kartovými schémami zameraná na presviedčanie poskytovateľov platobných služieb, aby vydávali svoje karty, vedie k vyšším, nie nižším výmenným poplatkom na trhu, čo je v rozpore s cenovou disciplínou, ktorú zvyčajne zaisťuje hospodárska súťaž v trhovom hospodárstve. Okrem jednotného uplatňovania pravidiel hospodárskej súťaže na výmenné poplatky by sa regulovaním takýchto poplatkov zlepšilo fungovanie vnútorného trhu a prispelo by sa k zníženiu transakčných poplatkov pre spotrebiteľov.

…

(28) … Mnohé štvorstranné kartové schémy využívajú explicitný výmenný poplatok, ktorý je väčšinou mnohostranný. S cieľom uznať existenciu implicitných výmenných poplatkov a prispieť k vytvoreniu rovnakých podmienok pre všetkých by sa mali trojstranné kartové schémy, ktoré používajú poskytovateľov platobných služieb ako vydavateľov alebo prijímateľov, považovať za štvorstranné kartové schémy a riadiť sa rovnakými pravidlami, pričom transparentnosť a ostatné opatrenia týkajúce sa obchodných pravidiel by sa mali uplatňovať na všetkých poskytovateľov. …

(29) Služba vydávania je založená na zmluvnom vzťahu medzi vydavateľom platobného nástroja a platiteľom a to bez ohľadu na to, či vydavateľ vedie finančné prostriedky v mene platiteľa. Vydavateľ poskytuje platobné karty platiteľovi, autorizuje transakcie vykonané prostredníctvom terminálov alebo obdobných zariadení a môže zaručiť platbu prijímateľovi za transakcie, ktoré sú v súlade s pravidlami príslušnej schémy. Samotná distribúcia platobných kariet alebo technické služby, ako napríklad samotné spracúvanie a uchovávanie údajov, preto nepredstavuje vydávanie.

…

(31) Je dôležité zabezpečiť, aby ustanovenia o výmenných poplatkoch, ktoré majú uhrádzať alebo prijímať poskytovatelia platobných služieb, neboli obchádzané alternatívnymi tokmi poplatkov uhrádzaných v prospech vydavateľov. Aby sa tomu zabránilo, ‚čistá náhrada' poplatkov, zaplatených vydavateľom pre kartové schémy alebo prijatých vydavateľom od kartových schém prijímateľa alebo akéhokoľvek iného sprostredkovateľa, vrátane možných poplatkov za udelenie povolenia, by sa mala považovať za výmenný poplatok. Pri výpočte výmenného poplatku na účely kontroly, či dochádza k obchádzaniu pravidiel, sa do úvahy vezme celková výška platieb alebo stimulov, ktoré prijal vydavateľ od kartových schém v súvislosti s regulovanými transakciami, mínus poplatky hradené vydavateľom v prospech kartovej schémy. Zohľadňované platby, stimuly a poplatky môžu byť priame (t. j. na základe objemu alebo podľa transakcií) alebo nepriame (vrátane marketingových stimulov, bonusov, rabatov za splnenie určitých objemov transakcií). Pri kontrole toho, či dochádza k obchádzaniu ustanovení tohto nariadenia, by sa mali zohľadniť najmä zisky vydavateľov vyplývajúce z osobitných programov vykonávaných spoločne vydavateľmi a kartovými schémami, ako aj príjmy z poplatkov za spracovanie, udeľovanie povolenia a iných poplatkov prinášajúcich príjmy kartovým schémam. …

(32) Spotrebitelia si väčšinou nie sú vedomí poplatkov, ktoré platia obchodníci za platobný nástroj, ktorí využívajú. Rôzne motivačné praktiky, ktoré uplatňujú vydavatelia (ako sú cestovné poukážky, bonusy, rabaty, reverzné transakcie, poistenia zdarma atď.), môžu usmerňovať spotrebiteľov k využívaniu platobných nástrojov, z ktorých vydavateľom plynú

vysoké poplatky. Aby sa tomu zabránilo, opatrenia, ktorými sa ukladajú obmedzenia výmenných poplatkov, by sa mali uplatňovať len na platobné karty, ktoré sa stali masovými výrobkami a ktoré obchodníci všeobecne ťažko odmietajú z dôvodu ich všeobecného vydávania a používania (t. j. spotrebiteľské debetné a kreditné karty). S cieľom zlepšiť účinné fungovanie trhu v neregulovaných častiach sektora a obmedziť presun obchodu z regulovaných do neregulovaných častí sektora je potrebné prijať súbor opatrení, ktoré okrem iného zahŕňajú oddelenie schémy od infraštruktúry, usmerňovanie platiteľa zo strany príjemcu platby a selektívne akceptovanie platobných nástrojov zo strany príjemcu platby.“

9. Článok 1 nariadenia 2015/751, nazvaný „Rozsah pôsobnosti“, ktorý sa nachádza v kapitole I tohto nariadenia, nazvanej „Všeobecné ustanovenia“, v odsekoch 3 a 5 stanovuje:

„3. Kapitola II sa nevzťahuje na:

…

c) transakcie s platobnými kartami, ktoré vydali trojstranné kartové schémy.

…

5. Ak trojstranná kartová schéma udeľuje iným poskytovateľom platobných služieb povolenie na vydávanie platobných nástrojov viazaných na kartu alebo prijímanie platobných transakcií viazaných na kartu, alebo oboje, alebo vydáva platobné karty s partnerom v rámci spoločného označovania, alebo prostredníctvom agenta, považuje sa za štvorstrannú kartovú schému. …“

10. Článok 2 tohto nariadenia znie:

„Na účely tohto nariadenia sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

…

2. ‚vydavateľ‘ je poskytovateľ platobných služieb ktorý uzatvára zmluvu, na základe ktorej sa platiteľovi poskytne platobný nástroj s cieľom iniciovať a spracovať platobné transakcie platiteľa viazané na kartu;

…

10. ‚výmenný poplatok‘ je poplatok, ktorý sa priamo alebo nepriamo (t. j. prostredníctvom tretej strany) uhrádza za každú transakciu medzi vydavateľom a prijímateľom, ktorí sa zúčastňujú na platobnej transakcii viazanej na kartu. Čistá náhrada alebo iná dohodnutá odplata sa považuje za súčasť výmenného poplatku;

11. ‚čistá náhrada‘ je celková čistá suma platieb, rabatov alebo stimulov, ktoré vydavateľ dostane od kartovej schémy, prijímateľa alebo akéhokoľvek iného sprostredkovateľa v súvislosti s platobnými transakciami viazanými na kartu alebo súvisiacimi činnosťami;

12. ‚poplatok účtovaný obchodníkovi‘ je poplatok, ktorý platí príjemca platby prijímateľovi v súvislosti s platobnými transakciami viazanými na kartu;

…

17. ‚štvorstranná kartová schéma' je kartová schéma, v rámci ktorej sa platobné transakcie viazané na kartu uskutočňujú z platobného účtu platiteľa na platobný účet príjemcu platby prostredníctvom tejto schémy, vydavateľa (na strane platiteľa) a prijímateľa (na strane príjemcu platby);

18. ‚trojstranná kartová schéma' je kartová schéma, v rámci ktorej samotná schéma poskytuje služby prijímania a vydávania, pričom sa platobné transakcie viazané na kartu uskutočňujú z platobného účtu platiteľa na platobný účet príjemcu platby v rámci tejto schémy. Keď trojstranná kartová schéma udelí povolenie iným poskytovateľom platobných služieb na vydávanie platobných nástrojov viazaných na kartu alebo prijímanie platobných transakcií viazaných na kartu, alebo oboje alebo vydá platobné nástroje viazané na kartu s partnerom v rámci spoločného označovania, alebo prostredníctvom agenta, považuje sa za štvorstrannú kartovú schému;

…

24. ‚poskytovateľ platobných služieb' je fyzická alebo právnická osoba oprávnená poskytovať platobné služby uvedené v prílohe k smernici 2007/64/ES [7] alebo uznaná za vydavateľa elektronických peňazí v súlade s článkom 1 ods. 1 smernice 2009/110/ES [8]. Poskytovateľ platobných služieb môže byť vydavateľom alebo prijímateľom, alebo súčasne jedným aj druhým;

…

30. ‚platobná značka' je akýkoľvek hmotný alebo digitálny názov, termín, znak, symbol, alebo ich kombinácia, umožňujúci označenie kartovej schémy, v rámci ktorej sa platobné transakcie viazané na kartu vykonávajú;

…

32. ‚spoločné označovanie' (‚co-branding') je uvádzanie aspoň jednej platobnej značky a aspoň jednej neplatobnej značky na tom istom platobnom nástroji viazanom na kartu;

…"

11. Článok 4 nariadenia 2015/751, ktorý sa nachádza v jeho kapitole II, nazvanej „Výmenné poplatky", sa týka „výmenných poplatkov za transakcie so spotrebiteľskou kreditnou kartou" a stanovuje:

„Poskytovatelia platobných služieb nesmú za žiadnu transakciu s kreditnou kartou ponúkať ani požadovať výmenný poplatok za jednotlivú transakciu vo výške viac ako 0,3 % hodnoty transakcie. …"

7 Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 13. novembra 2007 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a ktorou sa zrušuje smernica 97/5/ES (Ú. v. EÚ L 319, 2007, s. 1). Smernica 2007/64 bola zrušená smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2366 z 25. novembra 2015 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia smernice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EÚ a nariadenie (EÚ) č. 1093/2010 a ktorou sa zrušuje smernica 2007/64/ES (Ú. v. EÚ L 337, 2015, s. 35).

8 Smernica Európskeho parlamentu a Rady zo 16. septembra 2009 o začatí a vykonávaní činností a dohľade nad obozretným podnikaním inštitúcií elektronického peňažníctva, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje smernica 2000/46/ES (Ú. v. EÚ L 267, 2009, s. 7).

12. Článok 5 tohto nariadenia, nazvaný „Zákaz obchádzania“, ktorý sa tiež nachádza v tejto kapitole II, stanovuje:

„Na účely uplatňovania stropov uvedených v článkoch 3 a 4 sa akákoľvek dohodnutá odplata vrátane čistej náhrady, ktorá má rovnaký cieľ alebo účinok ako výmenný poplatok a ktorú prijme vydavateľ od kartovej schémy, prijímateľa alebo akéhokoľvek iného sprostredkovateľa vo vzťahu k platobným transakciám alebo súvisiacim činnostiam, považuje za súčasť výmenného poplatku.“

III. Skutkový stav sporu vo veci samej a prejudiciálne otázky

13. Spoločnosti American Express Europe SA a American Express Carte France SA (ďalej spoločne alebo jednotlivo len „Amex“) prevádzkujú trojstrannú kartovú schému, zatiaľ čo spoločnosti MasterCard Europe SA (ďalej len „MasterCard“) a Visa Europe Ltd (ďalej len „Visa“) prevádzkujú štvorstrannú kartovú schému.

14. V priebehu roka 2010 uzavreli Amex a spoločnosť Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV (ďalej len „KLM“) partnerstvo v rámci spoločného označovania na obdobie od 1. júna 2011 do 1. júna 2019. Na základe tohto partnerstva Amex vydáva spoločne označované kreditné karty pre spotrebiteľov a podniky a nákupy uskutočnené prostredníctvom týchto kariet zakladajú právo na „míle“, ktoré kúpila Amex vo vernostnom programe spoločnosti KLM. Tento vernostný program, do ktorého sa pripočítavajú „míle“ nadobudnuté aj pri nákupe letov od spoločnosti KLM alebo nákupov u partnerov spoločnosti KLM, umožňuje nakupovať lety alebo služby poskytované spoločnosťou KLM. Amex zaplatila spoločnosti KLM nielen podpisový bonus, ale aj: a) ročné poplatky za používanie ochranných známok a prístup do vernostného programu; b) percento z poplatkov držiteľa karty za kartu a jej príslušenstvo; c) percento z hodnoty transakcií uskutočnených kartou, a d) poplatky za nákup „míľ“.

15. V priebehu roka 2018 si KLM na základe postupu obstarávania za partnera programu spoločného označovania znovu vybrala Amex. Nové zmluvy obmedzili okrem podpisového bonusu aj odmeny, ktoré vyplatila Amex, na sumy uvedené v písmenách a) a d) uvedené v bode 14 vyššie.

16. V máji 2017 Autoriteit Consument en Markt (Úrad pre spotrebiteľov a trhy, Holandsko) (ďalej len „ACM“) začal vyšetrovanie tohto partnerstva a rozhodnutím zo 6. marca 2019 uložil pod hrozbou pokuty spoločnosti Amex povinnosť dodržať strop 0,3 % hodnoty transakcie za rok a na transakciu, ako je stanovený pre výmenný poplatok v nariadení 2015/751. Na účely výpočtu sumy výmenných poplatkov, ktoré Amex zaplatila spoločnosti KLM a ktoré značne prekračovali strop 0,3 %, ACM sčítal počas štyroch programových rokov všetky odmeny zaplatené spoločnosťou Amex za každý rok a vydelil túto sumu objemom platieb uskutočnených prostredníctvom spoločne označovaných kariet. Amex a KLM toto rozhodnutie zo 6. marca 2019 napadli a žiadali o nariadenie predbežného opatrenia.

17. Rozhodnutím z 24. júla 2019 sudca rozhodujúci o nariadení predbežného opatrenia nariadil odklad výkonu súdneho príkazu spojeného so zaplatením pokuty voči spoločnosti Amex z dôvodu, že metóda použitá ACM neumožňovala odpočítať hodnotu „míľ“ zakúpených spoločnosťou Amex od celkovej odmeny vyplatenej spoločnosťou Amex spoločnosti KLM.

18. Rozhodnutím z 22. januára 2020 ACM vyhlásil výhrady spoločností Amex a KLM proti súdnemu príkazu spojeného so zaplatením pokuty za nedôvodné, a to jednak z dôvodu, že všetky odmeny prijaté spoločnosťou KLM musia byť kvalifikované ako „čistá náhrada“ bez toho, aby bolo potrebné preukázať, že tieto odmeny majú rovnaký cieľ alebo účinok ako výmenný poplatok, a jednak z dôvodu, že protihodnotu „míľ“ kúpených spoločnosťou Amex nemožno odpočítať od celkovej odmeny vyplatenej spoločnosti KLM.

19. Rozhodnutím z 21. decembra 2020 ACM vymohol od spoločnosti Amex pokutu vo výške až 10 miliónov eur. ACM, ktorý súhlasí s metódou použitou spoločnosťou Amex, spochybňuje hodnotu „míľ“ použitú spoločnosťou Amex z dôvodu existencie „míľ“, ktoré držitelia kariet nevyužili.

20. Rechtbank Rotterdam (súd v Rotterdame, Holandsko) rozhodol, že žaloby spoločností Amex a KLM sú dôvodné, a zrušil rozhodnutia z 22. januára 2020 a 21. decembra 2020 z dôvodu, že na trojstrannú kartovú schému s partnerom v rámci spoločného označovania sa vzťahujú ustanovenia článku 4 nariadenia 2015/751 v spojení s článkom 5 tohto nariadenia a že v dôsledku toho bolo potrebné preukázať, že na to, aby sa poplatky zaplatené partnerovi v rámci spoločného označovania mohli považovať za výmenný poplatok, museli mať rovnaký účinok alebo cieľ ako výmenný poplatok. Tento súd sa tiež domnieval, že tento účinok by sa nemal posudzovať z hľadiska stimulov na vydávanie a používanie spoločne označovaných kreditných kariet vo vzťahu Amex-KLM, ako to urobil ACM, ale z hľadiska vnútorného trhu a transakčných nákladov pre spotrebiteľov.

21. Amex, Visa, MasterCard, KLM a ACM podali proti tomuto rozhodnutiu odvolanie. Spoločnosti International Card Services BV (ďalej len „ICS“), ktorá je vydavateľom kariet Visa a MasterCard, bol povolený vstup do odvolacieho konania ako vedľajší účastník.

22. Vnútroštátny súd má pochybnosti, pokiaľ ide o zásadu a podrobné pravidlá uplatňovania článkov 4 a 5 nariadenia 2015/751 na platby vykonané trojstrannou kartovou schémou partnerovi v rámci spoločného označovania, ktorý nie je vydavateľom v zmysle tejto právnej úpravy. Okrem toho sa pýta, či by sa v prípade uplatniteľnosti týchto článkov mohla hodnota „míľ“ zakúpených spoločnosťou Amex a poplatky za služby zaplatené spoločnosťou KLM odpočítať od celkových súm prijatých spoločnosťou KLM.

23. Za týchto podmienok College van Beroep voor het bedrijfsleven (Odvolací súd pre správne spory v hospodárskych veciach) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 2 bod 11 nariadenia [2015/751] na účely uplatňovania hmotnoprávnych ustanovení [tohto] nariadenia vykladať v tom zmysle, že celková čistá suma platieb, rabatov alebo stimulov, ktoré dostane partner v rámci spoločného označovania od trojstrannej kartovej schémy v súvislosti s platobnými transakciami viazanými na kartu alebo súvisiacimi činnosťami, sa má kvalifikovať ako čistá náhrada, aj keď tento partner v rámci spoločného označovania sám nie je vydavateľom?

2. Má sa článok 4 nariadenia [2015/751] v spojení s článkom 2 bodom 10 druhou vetou [tohto nariadenia] vykladať v tom zmysle, že čistá náhrada patrí priamo do pôsobnosti [tohto] článku 4?

3. Má sa článok 5 nariadenia [2015/751] vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje aj na odplatu vrátane čistej náhrady, ktorú dostáva partner v rámci spoločného označovania od kartovej schémy, ak tento partner v rámci spoločného označovania nie je vydavateľom?

4. a) Má sa článok 5 nariadenia [2015/751] vykladať v tom zmysle, že odplata vrátane čistej náhrady, ktorú dostáva partner v rámci spoločného označovania v súvislosti s platobnými transakciami alebo súvisiacimi činnosťami, má rovnaký cieľ ako výmenný poplatok, ak je táto odplata určená na rozšírenie činností kartovej schémy?

   b) Má sa článok 5 nariadenia [2015/751] vykladať v tom zmysle, že odplata vrátane čistej náhrady, ktorú dostáva partner v rámci spoločného označovania v súvislosti s platobnými transakciami alebo súvisiacimi činnosťami, má rovnaký účinok ako výmenný poplatok, ak táto odplata vedie k rozšíreniu činností kartovej schémy?

   c) Ak je odpoveď na [otázku 4 písm. a) a b)] záporná, aké kritériá a/alebo faktory by sa mali použiť na posúdenie toho, či odplata vrátane čistej náhrady, ktorú dostáva partner v rámci spoločného označovania v súvislosti s platobnými transakciami alebo súvisiacimi činnosťami má rovnaký cieľ alebo účinok ako výmenný poplatok?

5. Má sa článok 5 nariadenia [2015/751] vykladať v tom zmysle, že odplata sa na účely uplatnenia článku 4 [tohto] nariadenia považuje za súčasť výmenného poplatku už vtedy, keď má rovnaký cieľ ako výmenný poplatok?

6. Má sa článok 2 bod 11 nariadenia [2015/751] vykladať v tom zmysle, že poplatok účtovaný obchodníkovi, ktorý zaplatil partner v rámci spoločného označovania trojstrannej schéme kartových platieb, sa môže odpočítať od platieb, rabatov a stimulov, ktoré partner v rámci spoločného označovania prijal od kartovej schémy v súvislosti s platobnými transakciami viazanými na kartu alebo s nimi súvisiacimi činnosťami?

7. a) Má sa článok 2 bod 11 nariadenia [2015/751] vykladať v tom zmysle, že od celkovej sumy, ktorú partner v rámci spoločného označovania získa od kartovej schémy, možno odpočítať nielen finančné poplatky partnera v rámci spoločného označovania, ale aj náklady alebo hospodársku protihodnotu služby poskytovanej partnerom v rámci spoločného označovania?

   b) Ak je odpoveď [na otázku 7 písm. a)] kladná, na základe akých kritérií sa má táto hodnota určiť?“

24. Amex, KLM, ACM, MasterCard, Visa, ICS, ako aj Európska komisia predložili písomné pripomienky. Títo účastníci konania predniesli svoje ústne pripomienky na pojednávaní, ktoré sa konalo 12. decembra 2024.

IV. Analýza

A. O prvej prejudiciálnej otázke

25. Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sumy, ktoré Amex zaplatila spoločnosti KLM ako odmenu za zmluvu o partnerstve v rámci spoločného označovania, predstavujú čistú náhradu v zmysle článku 2 bodu 11 nariadenia 2015/751, hoci KLM nie je vydavateľom.

26. Pripomínam, že cieľom nariadenia 2015/751, ako uvádza jeho názov, je upraviť výmenný poplatok za platobné transakcie viazané na kartu. Tento poplatok toto nariadenie definuje ako poplatok, ktorý sa priamo alebo nepriamo (t. j. prostredníctvom tretej strany) uhrádza za každú transakciu medzi vydavateľom a prijímateľom, ktorí sa zúčastňujú na platobnej transakcii viazanej na kartu. Čistá náhrada alebo iná dohodnutá odplata sa považuje za súčasť výmenného poplatku.[9] Skutočnosť, že odmena je kvalifikovaná ako „čistá náhrada“, teda znamená, že je zohľadnená vo výpočte výmenného poplatku, ktorého strop je stanovený nariadením 2015/751.[10] Na trojstranné schémy platobných kariet sa však táto hranica nevzťahuje,[11] pokiaľ nejde o trojstranné schémy platobných kariet s rozšírením o spoločné označovanie.[12]

27. Odpoveď na otázku vnútroštátneho súdu možno pomerne jednoducho vyvodiť z judikatúry Súdneho dvora. V rozsudku zo 7. februára 2018, American Express[13], totiž Súdny dvor rozhodol, že článok 1 ods. 5 nariadenia 2015/751 sa má vykladať v tom zmysle, že v rámci dohody medzi partnerom v rámci spoločného označovania alebo agentom na jednej strane a trojstrannou kartovou schémou na druhej strane netreba, aby tento partner v rámci spoločného označovania alebo tento agent konali ako vydavateľ v zmysle článku 2 bodu 2 tohto nariadenia, na to, aby sa uvedená schéma považovala za vydavateľa platobných nástrojov viazaných na kartu s partnerom v rámci spoločného označovania alebo prostredníctvom agenta, a považovala sa teda za štvorstrannú kartovú schému v zmysle prvého z týchto ustanovení.[14]

28. Týmto rozsudkom Súdny dvor potvrdil čiastočné zrovnoprávnenie trojstranných kartových schém rozšírených o spoločné označovanie so štvorstrannými kartovými schémami, a to aj vtedy, keď partner v rámci spoločného označovania nie je vydavateľom. Neprijal teda analýzu spoločnosti Amex, ktorá vo veci, v ktorej bol vydaný uvedený rozsudok, na základe znenia odôvodnenia 28 nariadenia 2015/751[15], v ktorom sa uvádza len jedna z troch hypotéz stanovených v článku 1 ods. 5 tohto nariadenia, tvrdila, že toto zrovnoprávnenie sa uplatní len v tomto prípade, teda keď je partner v rámci spoločného označovania vydavateľom.

9 Pozri článok 2 ods. 10 nariadenia 2015/751.

10 Pozri článok 3 (transakcie s debetnou kartou) a článok 4 (transakcie s kreditnou kartou) nariadenia 2015/751.

11 Pozri článok 1 ods. 3 písm. c) nariadenia 2015/751.

12 Pozri článok 1 ods. 5 nariadenia 2015/751.

13 (C-304/16, EU:C:2018:66).

14 Pozri rozsudok zo 7. februára 2018, American Express (C-304/16, EU:C:2018:66, bod 73 a bod 1 výroku).

15 V tomto odôvodnení sa najmä uvádza, že „s cieľom uznať existenciu implicitných výmenných poplatkov a prispieť k vytvoreniu rovnakých podmienok pre všetkých by sa mali trojstranné kartové schémy, ktoré používajú poskytovateľov platobných služieb ako vydavateľov alebo prijímateľov, považovať za štvorstranné kartové schémy a riadiť sa rovnakými pravidlami, pričom transparentnosť a ostatné opatrenia týkajúce sa obchodných pravidiel by sa mali uplatňovať na všetkých poskytovateľov“.

29. Článok 2 bod 11 nariadenia 2015/751, ktorý definuje „čistú náhradu“ ako celkovú čistú sumu platieb, rabatov alebo stimulov, ktoré vydavateľ dostane od kartovej schémy, prijímateľa alebo akéhokoľvek iného sprostredkovateľa v súvislosti s platobnými transakciami viazanými na kartu alebo súvisiacimi činnosťami, sa preto má vykladať s ohľadom na toto čiastočné zrovnoprávnenie.

30. Ak neexistuje vydavateľ mimo kartovej schémy, na vyvodenie dôsledkov z tohto čiastočného zrovnoprávnenia je potrebný výklad článku 2 bodu 11 nariadenia 2015/751, ktorý zohľadňuje tak znenie, ako aj kontext tohto ustanovenia a ciele sledované týmto nariadením.

31. V prvom rade odkaz v definícii „čistej náhrady“ na sumy prijaté vydavateľom môže na prvý pohľad naznačovať, že v prípade neexistencie takéhoto vydavateľa, čo je prípad trojstrannej kartovej schémy s rozšírením o spoločné označovanie, ako ho analyzoval vnútroštátny súd, sa táto definícia nemôže uplatniť. Naproti tomu je v súlade s logikou čiastočného zrovnoprávnenia so štvorstrannou kartovou schémou zrejmé, že ďalším účastníkom je partner v rámci spoločného označovania. Navyše uvedená definícia uvádza, že sa zohľadňujú sumy prijaté od kartovej schémy. V trojstrannej kartovej schéme s rozšírením o spoločné označovanie takáto kartová schéma hypoteticky existuje. V dôsledku toho sa domnievam, že sumy prijaté partnerom v rámci spoločného označovania od kartovej schémy zodpovedajú čistej náhrade.

32. Po druhé cieľ nariadenia 2015/751 je jasný: dosiahnuť jednotné uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže na výmenné poplatky, zlepšiť fungovanie vnútorného trhu a znížiť náklady spotrebiteľov na transakcie platobnými kartami.[16] Účinok čiastočného zrovnoprávnenia však spočíva v tom, že na niektoré trojstranné schémy platobných kariet sa vzťahujú pravidlá kapitoly II tohto nariadenia, ktorá sa týka najmä obmedzenia výmenných poplatkov, vrátane čistých náhrad.

33. Vo výklade definície „čistej náhrady“ v kontexte čiastočného zrovnoprávnenia so štvorstrannou kartovou schémou tak musí byť tento cieľ zníženia nákladov na platby kartou zohľadnený. Súdny dvor už rozhodol, že nemožno vylúčiť, že určitý typ protihodnoty alebo výhody možno považovať za implicitný výmenný poplatok v zmysle odôvodnenia 28 nariadenia 2015/751 bez toho, aby partner v rámci spoločného označovania, s ktorým trojstranná kartová schéma uzatvorila dohodu, bol nevyhnutne zapojený do činnosti tejto schémy, pokiaľ ide o vydávanie.[17]

34. To vedie k extenzívnemu výkladu pojmu „čistá náhrada“ v tomto kontexte, podľa ktorého zahŕňa celkovú čistú sumu platieb, rabatov alebo stimulov, prijatých partnerom v rámci spoločného označovania najmä od kartovej schémy.

35. Okrem toho, ako uvádza ACM, Komisia vo svojej správe o uplatňovaní nariadenia 2015/751, ktorú upravuje článok 17 tohto nariadenia, uvádza, že čistá náhrada v kontexte trojstrannej kartovej schémy s rozšírením zodpovedá celkovej čistej sume platieb, rabatov a stimulov prijatých partnerom v rámci spoločného označovania alebo agentom.[18]

[16] Pozri odôvodnenie 10 nariadenia 2015/751.

[17] Pozri rozsudok zo 7. februára 2018, American Express (C-304/16, EU:C:2018:66, bod 71).

[18] Pozri správu z 29. júna 2020 o uplatňovaní nariadenia (EÚ) 2015/751 o výmenných poplatkoch za platobné transakcie viazané na kartu [SWD(2020) 118 final], k dispozícii v anglickom jazyku na tejto internetovej adrese: https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2021-10/IFR_report_card_payment.pdf, s. 13.

36. V dôsledku uvedeného navrhujem odpovedať na prvú prejudiciálnu otázku tak, že článok 2 bod 11 nariadenia 2015/751 v spojení s článkom 1 ods. 5 tohto nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že čistá náhrada zodpovedá celkovej čistej sume platieb, rabatov alebo stimulov, ktoré prijal partner v rámci spoločného označovania najmä od trojstrannej kartovej schémy s rozšírením o spoločné označovanie, aj keď partner v rámci spoločného označovania nie je vydavateľom.

B. O druhej prejudiciálnej otázke

37. Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či sa má článok 4 nariadenia 2015/751 v spojení s článkom 2 bodom 10 druhou vetou tohto nariadenia vykladať v tom zmysle, že čistá náhrada patrí priamo do pôsobnosti tohto článku 4.

38. V definícii pojmu „výmenný poplatok“ uvedenej v článku 2 bode 10 nariadenia 2015/751 sa čistá náhrada alebo iná dohodnutá odplata považuje za súčasť výmenného poplatku. Z tohto dôvodu sa na ne teda priamo vzťahuje článok 4 tohto nariadenia, ktorý obmedzuje výšku výmenného poplatku na 0,3 % hodnoty transakcie v prípade všetkých transakcií kreditnými kartami.

39. Proti tomuto výkladu však namietajú len Amex a KLM, pričom tvrdia, že tento výklad by viedol k tomu, že článok 5 uvedeného nariadenia, ktorý stanovuje pravidlo zákazu obchádzania tohto obmedzenia s výslovným odkazom na čistú náhradu, by bol zbavený účinku.

40. Pochybnosť totiž vyplýva zo skutočnosti, že toto pravidlo zákazu obchádzania stanovuje, že na to, aby sa dohodnutá odplata vrátane čistej náhrady, mohla považovať za súčasť výmenného poplatku, musí mať rovnaký účinok alebo cieľ ako výmenný poplatok.

41. Hoci je teda zrovnoprávnenie čistej náhrady s výmenným poplatkom v jeho definícii bezpodmienečné, v pravidle zákazu obchádzania je naopak podmienené rovnakým cieľom alebo účinkom. Samotný doslovný výklad sa preto nezdá byť dostatočný na zodpovedanie druhej otázky vnútroštátneho súdu.

42. V pôvodnom návrhu nariadenia Komisie[19] nebola čistá náhrada zahrnutá do definície pojmu „výmenný poplatok“ a objavila sa len v pravidle zákazu obchádzania v článku 5, v ktorom sa uvádzalo, že „akákoľvek čistá náhrada sa považuje za súčasť výmenného poplatku“: nebol potrebný rovnaký účinok alebo cieľ. Naproti tomu v článkoch 3 a 4, ktoré stanovujú obmedzenia pravidla stropu výmenného poplatku, sa uvádzalo, že „poskytovatelia platobných služieb neponúkajú ani nepožadujú výmenný poplatok… ani inú dohodnutú odmenu s rovnakým cieľom alebo účinkom“.

43. Čistá náhrada tak bola od začiatku zrovnoprávnená s výmennými poplatkami, a to nie na základe jej definície, ale prostredníctvom pravidla zákazu obchádzania, a preto sa na ňu nevzťahovala povinnosť rovnakého účinku alebo cieľa. Okrem toho sa plánovali aj ďalšie odmeny, ktoré museli mať rovnaký účinok alebo cieľ ako výmenný poplatok, aby mohli byť zahrnuté do výpočtu obmedzenia. V dôsledku toho sa zaviedlo jasné rozlíšenie medzi výmenným poplatkom,

[19] Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o výmenných poplatkoch za platobné transakcie viazané na kartu, predložený Komisiou 24. júla 2013 [COM(2013) 550 final].

ktorého súčasťou bola čistá náhrada, na ktorú sa priamo vzťahuje strop, na jednej strane a „inou odplatou“, ktorá bola obmedzená len vtedy, ak mala rovnaký cieľ alebo účinok ako výmenný poplatok, na druhej strane.

44. Teleologický výklad nariadenia 2015/751 poskytuje usmernenia v rovnakom zmysle. Odôvodnenie 28 tohto nariadenia totiž uvádza možnosť implicitných výmenných poplatkov v trojstranných kartových schémach využívajúcich poskytovateľov platobných služieb. Stanovuje sa v ňom, že s cieľom prispieť k vytvoreniu rovnakých podmienok by sa na tieto schémy mali vzťahovať rovnaké pravidlá ako na štvorstranné kartové schémy. Toto odôvodnenie však odkazom na implicitné výmenné poplatky odkazuje na odmenu, ktorá musí byť obmedzená ako taká, a nielen ak má rovnaký účinok alebo cieľ ako priamy výmenný poplatok. Pripomínam, že Súdny dvor rozhodol, že toto zrovnoprávnenie takýchto trojstranných schém so štvorstrannými schémami by sa malo uplatňovať aj v prípade trojstranných schém s rozšírením o spoločné označovanie alebo o pôsobenie agenta, aby sa zabezpečil súlad s cieľmi nariadenia 2015/751.[20] V dôsledku toho uvedené odôvodnenie, tak ako ho vykladá Súdny dvor, vedie k záveru, že na čistú náhradu v prípade trojstrannej schémy platobných kariet s rozšírením sa priamo vzťahuje obmedzenie stanovené v článku 4 tohto nariadenia.

45. Odôvodnenie 31 uvedeného nariadenia tento výklad potvrdzuje. S odkazom na čistú náhradu totiž uvádza, že by sa mala „považovať za výmenný poplatok“, pričom sa neuvádza, že musí mať rovnaký účinok alebo cieľ ako výmenný poplatok. Skutočnosť, že toto odôvodnenie poukazuje na riziká obchádzania, podľa môjho názoru nestačí na spochybnenie skutočnosti, že v jeho znení sa jasne uvádza, že čistá náhrada sa má považovať za výmenný poplatok.

46. V dôsledku uvedeného navrhujem odpovedať na druhú prejudiciálnu otázku tak, že článok 4 nariadenia 2015/751 v spojení s článkom 2 bodom 10 druhou vetou tohto nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že čistá náhrada patrí priamo do pôsobnosti tohto článku 4.

C. O tretej prejudiciálnej otázke

47. Vnútroštátny súd sa v podstate pýta, či sa na odmeny vrátane čistej náhrady, prijaté partnerom v rámci spoločného označovania, ktorý nie je vydavateľom, od kartovej schémy, vzťahuje pravidlo zákazu obchádzania zavedené článkom 5 nariadenia 2015/751.

48. Keďže navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na druhú prejudiciálnu otázku tak, že tieto odmeny patria do pôsobnosti článku 4 tohto nariadenia, navrhnem odpovedať na túto tretiu otázku len subsidiárne.

49. Podľa doložky o rovnoprávnosti upravenej v článku 1 ods. 5 nariadenia 2015/751 sa na trojstranné kartové schémy s rozšírením o spoločné označovanie vzťahujú rovnaké pravidlá ako na štvorstranné schémy platobných kariet. Pravidlo zákazu obchádzania stanovené v článku 5 tohto nariadenia sa preto vzťahuje na tieto schémy za rovnakých podmienok, aké sú stanovené v článku 4 uvedeného nariadenia, t. j. treba analyzovať odmeny prijaté partnerom v rámci spoločného označovania, aby sa zistilo, či sa majú vzhľadom na to, že majú rovnaký účinok alebo cieľ ako výmenný poplatok, považovať za výmenný poplatok, na ktorý sa vzťahujú stropy stanovené v článkoch 3 a 4 toho istého nariadenia.

[20] Pozri rozsudok zo 7. februára 2018, American Express (C-304/16, EU:C:2018:66, body 71 a 73).

50. Zdá sa teda, že v tomto prípade sa pravidlo zákazu obchádzania stanovené v článku 5 nariadenia 2015/751 prekrýva s priamym obmedzením výmenného poplatku stanoveným v článku 4 tohto nariadenia. V tomto prípade sa však priame obmedzenie článku 4 nevzťahuje na odmeny vyplácané partnerovi v rámci spoločného označovania. Okrem toho môžu existovať odmeny, ktoré nie sú čistými náhradami, ktoré môžu mať rovnaký účinok alebo cieľ ako výmenný poplatok.

51. Navrhujem teda odpovedať vnútroštátnemu súdu tak, že článok 5 nariadenia 2015/751 sa má vykladať v tom zmysle, že odmeny vrátane čistej náhrady, prijaté partnerom v rámci spoločného označovania, aj keď nie je vydavateľom, patria do jeho pôsobnosti.

D. O štvrtej a piatej prejudiciálnej otázke

52. Svojou štvrtou a piatou otázkou, ktoré navrhujem preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta Súdneho dvora na spôsoby uplatňovania pravidla zákazu obchádzania stanoveného v článku 5 nariadenia 2015/751.

53. Rovnako ako v prípade predchádzajúcej otázky je odpoveď na tieto otázky len subsidiárna, pretože na čistú náhradu sa podľa môjho názoru priamo vzťahuje obmedzenie stanovené v článku 4 tohto nariadenia.

54. Odpoveď na tieto otázky vnútroštátneho súdu podľa môjho názoru čiastočne vyplýva zo samotného znenia článku 5 nariadenia 2015/751. Na to, aby sa odmena vrátane čistej náhrady považovala za súčasť výmenného poplatku, musí mať rovnaký cieľ alebo účinok ako tento poplatok. Okrem toho sa táto analýza uplatňuje tak na štvorstranné kartové schémy, ako aj na trojstranné kartové schémy s rozšírením, pretože tento článok medzi nimi nerozlišuje.

55. V dôsledku uvedeného sa uplatňuje alternatívne kritérium: na to, aby sa prijatá odmena považovala za výmenný poplatok, stačí, aby mala buď rovnaký účinok, alebo rovnaký cieľ ako výmenný poplatok.

56. Ak sa použije cieľ nariadenia 2015/751, pokiaľ ide o pravidlo zákazu obchádzania zavedených stropov, ako sa uvádza v odôvodnení 31 tohto nariadenia, ide o to, aby sa zabránilo obchádzaniu ustanovení týkajúcich sa výmenných poplatkov, najmä ich obmedzení, inými finančnými tokmi smerujúcimi k vydavateľom. V odôvodnení 32 uvedeného nariadenia sa dodáva, že na jednej strane si spotrebitelia väčšinou nie sú vedomí poplatkov, ktoré platia obchodníci za platobný nástroj, ktorí využívajú, a na druhej strane ich môžu motivačné praktiky uplatňované vydavateľmi, ako sú cestovné poukazy, viesť k používaniu platobných nástrojov, ktoré pre vydavateľov prinášajú vysoké poplatky.

57. Obmedzenie výmenných poplatkov priamo uplatnením článku 4 nariadenia 2015/751 alebo prostredníctvom pravidla zákazu obchádzania teda smeruje k úprave stimulov na používanie určitého platobného nástroja. Ako uvádza vnútroštátny súd vo svojich otázkach, rozšírenie činností kartovej schémy môže zodpovedať cieľu alebo účinku uvedenému v článku 5 tohto nariadenia.

58. Obava, že všetky akcie na podporu vydávania platobných kariet patria do pôsobnosti článku 4 nariadenia 2015/751, sa mi zdá neopodstatnená. Na to, aby sa tento článok 4 uplatňoval, musí na jednej strane existovať partnerstvo v rámci spoločného označovania alebo zmluva s agentom, s ktorou je spojená propagačná akcia, a na druhej strane transakcia medzi týmto partnerom alebo

agentom a trojstrannou kartovou schémou. Kritérium rozšírenia činností kartovej schémy je preto užitočným kritériom na overenie neexistencie obchádzania počas individuálneho preskúmania situácií, ktoré budú predložené vnútroštátnemu súdu.

59. Naproti tomu kritérium účinku na trh, ako je v podstate navrhnuté v pripomienkach spoločností Visa, KLM a Amex, ktoré poukazujú na potrebu preukázať rovnaké zlyhanie trhu ako zlyhanie vyvolané výmennými poplatkami v štvorstranných schémach, nie je relevantné. Tým, že normotvorca Únie zrovnoprávnil trojstranné kartové schémy s rozšírením so štvorstrannými kartovými schémami, pokiaľ ide o obmedzenie výmenných poplatkov, sa totiž v nariadení 2015/751 jednoznačne priklonil k predpokladu, že zlyhanie trhu je v oboch prípadoch rovnaké, aby ich podrobil objektívnemu obmedzeniu s cieľom toto zlyhanie trhu napraviť.

60. Navrhujem teda odpovedať na štvrtú a piatu prejudiciálnu otázku tak, že článok 5 nariadenia 2015/751 sa má vykladať v tom zmysle, že na jednej strane akákoľvek dohodnutá odmena vrátane čistej náhrady, ktorá má buď rovnaký cieľ, alebo účinok ako výmenný poplatok, ktorý dostane partner v rámci spoločného označovania od kartovej schémy, prijímateľa alebo akéhokoľvek iného sprostredkovateľa v súvislosti s platobnými transakciami alebo súvisiacimi činnosťami, sa považuje za súčasť výmenného poplatku, a na druhej strane kritérium rozšírenia činností kartovej schémy je relevantné na posúdenie tohto rovnakého cieľa alebo účinku.

E. O šiestej prejudiciálnej otázke

61. Svojou šiestou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 2 bod 11 nariadenia 2015/751 vykladať v tom zmysle, že poplatok za služby účtovaný partnerovi v rámci spoločného označovania, ak koná ako obchodník využívajúci služby trojstrannej kartovej schémy, možno odpočítať od platieb, rabatov alebo stimulov, ktoré tento partner prijal od tejto schémy v súvislosti s platobnými transakciami alebo súvisiacimi činnosťami viazanými na kartu.

62. Článok 2 bod 11 nariadenia 2015/751 definuje „čistú náhradu“ s prihliadnutím na definíciu „poplatku účtovaného obchodníkovi“, ktorá je uvedená v článku 2 bode 12 tohto nariadenia. Tento poplatok za služby je totiž definovaný ako poplatok, ktorý platí príjemca platby prijímateľovi v súvislosti s platobnými transakciami viazanými na kartu.

63. Ťažkosti vyplývajú zo skutočnosti, že na jednej strane v trojstrannej kartovej schéme plní funkcie prijímateľa a vydavateľa jeden subjekt, a to schéma, a na druhej strane partner v rámci spoločného označovania, ktorého treba považovať za vydavateľa, aby sa mohol uplatniť strop výmenného poplatku, môže byť tiež príjemcom platby, a to obchodníkom, ktorý využíva služby schémy.

64. Ako však uvádzajú Komisia, MasterCard, Visa a ACM, odpoveď na túto otázku musí byť záporná. Poplatok za služby účtovaný partnerovi v rámci spoločného označovania totiž nesúvisí s partnerstvom s kartovou schémou, pretože by mohol byť zaplatený inej kartovej schéme. Naproti tomu jej zahrnutie s cieľom odpočítať ju pri výpočte čistej náhrady by posilnilo stimuly partnera v rámci spoločného označovania na rozvoj činnosti kartovej schémy, čo je v rozpore s cieľmi nariadenia 2015/751. [21]

[21] Dvor audítorov okrem toho našiel tri štúdie, z ktorých vyplýva, že iné poplatky za služby než výmenné poplatky nie sú zanedbateľné, a dokonca sa zvýšili, keď boli výmenné poplatky obmedzené (pozri osobitnú správu uvedenú v poznámke pod čiarou 3 vyššie, prílohu II a obrázok 9).

65. V dôsledku toho navrhujem odpovedať na šiestu prejudiciálnu otázku tak, že článok 2 bod 11 nariadenia 2015/751 sa má vykladať v tom zmysle, že poplatok účtovaný obchodníkovi nemožno odpočítať od platieb, rabatov a stimulov, prijatých obchodníkom ako partnerom v rámci spoločného označovania od trojstrannej kartovej schémy s rozšírením o spoločné označovanie, v súvislosti s platobnými transakciami alebo súvisiacimi činnosťami viazanými na kartu.

F. O siedmej prejudiciálnej otázke

66. Vnútroštátny súd sa pýta, či sa má článok 2 bod 11 nariadenia 2015/751 vykladať v tom zmysle, že na účely výpočtu čistej náhrady možno odpočítať nielen finančné poplatky partnera v rámci spoločného označovania, ale aj náklady alebo hospodársku protihodnotu služby poskytovanej partnerom v rámci spoločného označovania. Tento súd sa prípadne pýta na kritériá, podľa ktorých sa táto hodnota vypočíta.

67. Treba pripomenúť, že vnútroštátny súd bude musieť v prvom rade preukázať, že predmetné služby súvisia s platobnými transakciami alebo súvisiacimi činnosťami viazanými na kartu.

68. Vo vymedzení pojmu „čistá náhrada“ sa uvádza len celková čistá suma platieb, rabatov a stimulov prijatých vydavateľom od kartovej schémy. Pojmy platba, rabat a stimul tak musia byť rovnaké bez ohľadu na to, či ide o sumy prijaté vydavateľom alebo partnerom v rámci spoločného označovania, alebo o sumy, ktoré platí do schémy, ktoré sa musia odpočítať od týchto prijatých súm.

69. Na účely uplatnenia tak širokého, ako aj striktného výkladu týchto pojmov účastníci konania a dotknuté osoby poukazujú na riziko obchádzania stropu výmenného poplatku. Účastníčky konania (KLM, Amex) uvádzajú, že nezohľadnenie služieb pri výpočte čistej náhrady by viedlo účastníkov k použitiu takéhoto mechanizmu stimulov na obchádzanie tohto obmedzenia v prospech vydavateľov. Naopak, dotknuté osoby (Visa, ACM) sa domnievajú, že treba zohľadniť len peňažné platby, ktoré predstavujú objektívne overiteľnú hodnotu, zatiaľ čo hodnota plnení môže byť umelo zvýšená, aby sa znížila výška čistej náhrady, a teda vyhnúť sa stropu výmenného poplatku.

70. Vôľa mať pravidlo, ktoré sa ľahko uplatňuje prostredníctvom výkladu, ktorý sa obmedzuje na zahrnutie peňažných platieb do čistej náhrady, je pochopiteľná. ACM tak na pojednávaní priznal, že overovanie dodržiavania stropu v prípade nepeňažných plnení je preň mimoriadne časovo náročné a zložité. Tento výklad je podporený skutočnosťou, že v odôvodnení 31 tretej vete nariadenia 2015/751 sa používa slovo „poplatky“ na označenie toho, čo sa má odpočítať od celkovej sumy platieb alebo stimulov prijatých vydavateľom od kartovej schémy. Tento pojem totiž neodkazuje na plnenie, ale na peňažnú platbu.

71. Takýto výklad by však viedol k obmedzeniu pôsobnosti článku 4 nariadenia 2015/751. Podľa môjho názoru je potrebné uplatniť rovnaký výklad pojmov platby, rabaty a stimuly pri výpočte platieb uskutočnených tak od prijímateľa k vydavateľovi, ako aj v opačnom smere. Ak by sa teda pri výpočte čistej náhrady zohľadňovali len peňažné platby, všetky ostatné formy odmeny, napríklad plnenia, by mali patriť do pôsobnosti článku 5 tohto nariadenia a mali by byť obmedzené len vtedy, ak by mali rovnaký účinok alebo cieľ ako výmenný poplatok.

72. Domnievam sa však, že táto zjavná jednoduchosť je v rozpore so znením nariadenia 2015/751, keďže definícia „čistej náhrady“ odkazuje všeobecne na stimuly bez toho, aby z toho bolo možné vyvodiť, že sú obmedzené na peňažné stimuly. Okrem toho by to bolo v rozpore s cieľom tohto

nariadenia, ktorým je obmedziť náklady na platby kartou. Ak by totiž služby, ako je poskytovanie „míľ“, ktoré možno vymeniť za letenky, neboli zahrnuté do čistej náhrady, viedlo by to k podpore rozvoja takýchto stimulačných praktík. Okrem toho by bolo zložitejšie predložiť dôkaz o rovnakom cieli alebo účinku zodpovedajúci výmennému poplatku. V dôsledku toho je jednoduchosť pravidla vo vzťahu k článku 4 uvedeného nariadenia dôsledkom väčších ťažkostí pri vykonávaní článku 5 toho istého nariadenia, pretože je potrebné súčasne preukázať hodnotu týchto plnení a ich rovnaký účinok alebo cieľ.

73. Rozdiel v posúdení medzi účastníkmi konania a dotknutými osobami sa v skutočnosti týka spôsobu ocenenia nepeňažných plnení, aby sa zabránilo akémukoľvek riziku obchádzania hornej hranice zavedenej nariadením 2015/751. Použitá hodnota musí byť skutočnou hospodárskou hodnotou, a nie zmluvnou hodnotou, ktorú použili zmluvné strany. Vnútroštátny súd tak bude musieť vypočítať túto hodnotu na základe skutočností uvedených v spise a s prihliadnutím na cieľ obmedziť náklady na transakcie s platobnými kartami.

74. V dôsledku uvedeného navrhujem odpovedať na siedmu prejudiciálnu otázku tak, že článok 2 bod 11 nariadenia 2015/751 sa má vykladať v tom zmysle, že na účely výpočtu čistej náhrady možno od platieb prijatých partnerom v rámci spoločného označovania od trojstrannej kartovej schémy odpočítať nielen finančné poplatky, ale aj plnenia, ktoré sa majú posudzovať v každom jednotlivom prípade s prihliadnutím na ich skutočnú hospodársku hodnotu, ktorú partner v rámci spoločného označovania vypláca trojstrannej kartovej schéme.

V. Návrh

75. Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálne otázky, ktoré položil College van Beroep voor het bedrijfsleven (Odvolací súd pre správne spory v hospodárskych veciach, Holandsko), takto:

1. Článok 2 bod 11 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/751 z 29. apríla 2015 o výmenných poplatkoch za platobné transakcie viazané na kartu v spojení s článkom 1 ods. 5 tohto nariadenia

   sa má vykladať v tom zmysle, že:

   čistá náhrada zodpovedá celkovej čistej sume platieb, rabatov alebo stimulov prijatých partnerom v rámci spoločného označovania najmä z trojstrannej kartovej schémy s rozšírením o spoločné označovanie, a to aj v prípade, že partner v rámci spoločného označovania nie je vydavateľom.

2. Článok 4 nariadenia 2015/751 v spojení s článkom 2 bodom 10 druhou vetou tohto nariadenia.

   sa má vykladať v tom zmysle, že:

   čistá náhrada patrí priamo do pôsobnosti tohto článku 4.

3. Článok 5 nariadenia 2015/751

   sa má vykladať v tom zmysle, že:

   – do jeho pôsobnosti patria odmeny vrátane čistej náhrady, prijaté partnerom v rámci spoločného označovania, a to aj vtedy, ak nie je vydavateľom;

– na jednej strane akákoľvek dohodnutá odmena vrátane čistej náhrady, ktorá má buď rovnaký cieľ, alebo účinok ako výmenný poplatok, ktorý dostane partner v rámci spoločného označovania od kartovej schémy, prijímateľa alebo akéhokoľvek iného sprostredkovateľa v súvislosti s platobnými transakciami alebo súvisiacimi činnosťami, sa považuje za súčasť výmenného poplatku, a na druhej strane kritérium rozšírenia činností kartovej schémy je relevantné na posúdenie tohto rovnakého cieľa alebo účinku.

4. Článok 2 bod 11 nariadenia 2015/751

sa má vykladať v tom zmysle, že:

– poplatok účtovaný obchodníkovi nemožno odpočítať od platieb, rabatov a stimulov, prijatých obchodníkom ako partnerom v rámci spoločného označovania od trojstrannej kartovej schémy s rozšírením o spoločné označovanie, v súvislosti s platobnými transakciami alebo súvisiacimi činnosťami viazanými na kartu,

– na účely výpočtu čistej náhrady možno od platieb prijatých partnerom v rámci spoločného označovania od trojstrannej kartovej schémy odpočítať nielen finančné poplatky, ale aj plnenia, ktoré sa majú posudzovať v každom jednotlivom prípade s prihliadnutím na ich skutočnú hospodársku hodnotu, ktorú partner v rámci spoločného označovania vypláca trojstrannej kartovej schéme.